

הנודר מן המבושל פרק ששי נדרים

(א) כחובות סב: ע"ש כמה שטייטס, (ב) בכחובות סב. לימא וכן משמע בימות סב: ע"ש, (ג) בע"י לימא, (ד) בעיקר ע"ן סק' ו' אורה ישמעאלים מרגום ירושלמי יעקב דסרקאין.

תורה אור השלם

1. יודע צדיק נפש בהמתו ורחמי רשעים אכזרי:

מוסף רש"י

דכלבא שבוע. שם אחד מעשרי ירושלים שכל הנכנס לביתו רעב כלבב היה ולא שבע (כחובות סב:). יודע צדיק נפש בהמתו. מה נהמתו וכו' כמו לרבים (משלי יב: י). שלי ושלכם שלה הוה. מורה שלמתי אני ושלמתי אתם על ידה הוה (כחובות סג).

תוספות

דלי ציפתא. פירוש הגביה המחוללת וסמן שימלא שם מעות הרבה נסם: גני בתיבא. מחמת עוין: מנקה ליה תיבא. ממה שחלו לו בעשור: רבינא ליה ירושלים דרהבא. וכן עשה כדלימא בשבת (דף ט:). דלא דמי ליה. אינו ראוי והגון לך: אילא דספינתא. כל הספינות עושין להם איל של זהב: ומן פשרותיה. פעם אחת הולכו תלמידי רבי עקיבא למעות הלבו אל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם איני מאמנת אמר לה רבי עקיבא מי את חפצה שאמן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם ויס הגדול וכשהגיע הזמן תלה רבי עקיבא ולא בא הלכה על שפת היס אמרה רבש"ע היום תלה רבי עקיבא עבדך והוא העמיתך ערב לי מה עשה הקב"ה באותו היום נשנית בת קיסר ונטלה קופסא מליאה כסף וזעז והטילה לים וצפה וצאת לאותו מקום ונטלה אותו ומלאה בה ממון גדול וכשתרפא רבי עקיבא בא אללה ואמר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שחלימא בכותו הזמן נעשו הרי כל ממוןך צדי וסופרה לו כל העשה והכניסוהו בבית גביה ונתנה לו מעות גדולות:

דלי ליפסא. הגביה המחוללת שהיה יושב עליה: ואמר ליה לשלוחא. לאלו לביתה: חזי מאי איכא. ראה כמה עושר יש לי. שנעשה לו נס ונתמלא כל אותו מקום זהובים: ואיתנסובת ליה כסיווא. צימות החורף: הוה גנו צי סיבנא. היו ימינו בין התבן שלא היו להם כרים וכסמות: קא מנקיט ליה סיבנא מן מווייה. היה מלקט התבן משערו: אי הוה לי רמינא לך ירושלים דדבבא. אם יהיה לי סיפוק שאתעשר לעשה לך ירושלים של זהב צמי נפש שמצוירת בכל ענייני ירושלים והיינו דאמרינן במסכת שבת (דף טז:). עיר ירושלים של זהב כדעבד ליה רבי עקיבא לדביתהו: אסא אליהו קרא אצבא וכו'. עבד הכי משום קורת רוח להן דלדידיה לא היה לו אפילו תבן כמו להם: שפיר עבד לך אבון. דלדריך מנכסיה: חדא דלא דמי לך. שהוא גרוע ממך ועוד שמניחך באלמנות חיות שהרי הניחך כמה שנים (י): יודע לדיק נפש בהמתו. אית דאמרי דלחיה הוה ידעה דר' עקיבא הוה ואמרה ליה דלא מיתגניא בעיניה. ואית דאמרי דלא הוה ידעה אלא הכי קא אמרה דלדיק לא מצוה לרבינא: שלי ושלכם שלה הוה. על מיני איעתר רבי עקיבא מן כלבא שבע. דפליג ליה בנכסיה: ומן אילא דספינתא דכל ספינתא עבדין ליה מן עינא. עושין להן (י) מן אותו ענין של איל. ואית דגרסי מין עינא הו עושין כמין אלא של עץ והיו נותנים זו כספם: אנשיה על כוף ימא. ששכחו לאותו איל על שפת היס ומלאו רבי עקיבא: ומן גווא. תיבה: ארבעה זווי לספונאי. ליורדי היס לריוח: אייתו לי מדעם. הביאו ימתין אדוניו עליו עד שניבא לך יתר: דזימנא חדא טבעה ספינתא. וכל ממנונא דהוה בספינתא הוה מונח בהווא גוואח: ומן מטרוניתא. שפעם אחת הולכו חכמים ממון הרבה לבית המדרש וסיגרו את ר' עקיבא אל מטרוניתא אחת ולוה ממנה ממון גדול וכשתנה לו אמרה לו מי יהיה לי ערב שתפרע לי לזמן קבוע אמר לה מי שתלצה אמרה לו הקב"ה והיס שהיה ציתה על שפת היס אמר לה ר"ע כן יהיה כשהגיע הזמן לפיך כי לך וליס הזה האמנתי מעותי הכניס הקב"ה רוח טעות בלבה של [בת] קיסר ונכנסה לבית גמזי ונטלה קרטלית וזרקה לים והשליכה היס לפתח ביתה של אותה מטרוניתא ונטלתה ולאחר זמן הביא לה ר' עקיבא הממון ואמר לה אל יחר לך שלא הבאתי לך הממון בזמן שקבענו שחלימא אמרה לו יהא הכל שלך שממוני בא לידי בזמנו וספרה לו כל המעשה ונתנה לו מתנות גדולות ופטרמו לשלום: ומן

דלי ליפסא. מחוללת: חזי מאי איכא. מעשה נכיס הוה נקיט: מן מווייה. היה מלקט התבן משערותיה: רמינא לך ירושלים דדבבא. תכשיט של זהב שירושלים מצוייר בה והכי עבד לה כדאיתא דפרק צמה אשה (שבת דף טז:). אסא אליהו אדמי להון כאנשא. כדי לנחם אותם ולהרחות להם שיש עניים יותר מהם: דלא דמי לך. שאינו דומה לך ממשפחה השונה כמותך: ואם להיכא. שלא היו להם בגדים ראויים: יודע לדיק נפש בהמתו. יודע הוא זה שנטערתו בשבילו: שלי ושלכם שלה הוה. תורתו ומורתם בשבילה היא שנתנה לי ענה לנחם לצי רב: אילא דספינתא. בכל ספינה היו עושין דמות איל מעץ לנחם ולסימן שתהא הספינה קלה בהליכתה כאלו והיו ממלאין אותו דיגרי זהב: ומן גווא. תיבה העשויה להצניע בתוכה ממון הספינה כדאמרינן (ר"ה ו:). צי גוא דרחמנא לשון אוצר: ומן מטרוניתא. פעם אחת הולכו ר"ע ותלמידיו מעות והלכו אל מטרוניתא אמרה לו לר"ע הריני מלווה אותך ומהיה אחת לויה והקב"ה ויס ערבים בדבר קבע ענה זמן לפרעון וכשהגיע זמנה הלכה אותה מטרוניתא על שפת היס אמרה רבש"ע גלוי וידוע לפניך שר"ע חולה ולא היה צידו לפרוע חובו ראה שאחה ערב בדבר מיד נשמטית צמו של קיסר ונטלה ארזו מלא אצנים טובות ודיגרי זהב וזרקה לתוך היס והיס הביאתו במקום שהיתה איתו מטרוניתא יושבת על שפת היס מיד נטלה אותו ארזו והלכה לה לימים נתרפא ר"ע וצא לו אלל ההיא מטרוניתא ומעותיו צידו לפרעון חובו אמרה לו חזרתי אלל הערב והוא פרע כל החוב והא לך מה שנתן לי יותר ומאותו ממון שהחזירה לו נתעשר ר"ע: ומן

דלי ציפתא ואמר ליה לשלוחא חזי מאי איכא מיהו לא ניהא לי דאיתנהי בהדין עלמא (ב) ר' עקיבא איתקדשת ליה ברתיא (דבר) דכלבא שבוע שמע (בר) כלבא שבוע אדרה הגאה מכל נכסיה אולא ואיתנסובה ליה בסיתוא הוה גנו בי תיבנא הוה קא מנקיט ליה תיבנא מן מווייה אמר לה אי הוואי לי רמינא לך ירושלים דדבבא אתא אליהו אדמי להון כאנשא וקא קרי אבבא אמר להו הבו לי פורתא דתיבנא דילדת אתתי ולית לי מידעם לאגונה אמר לה ר' עקיבא לאנתתיה חזי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה אמרה ליה זיל הווי בי רב אזל (ב) תרתי סרי שנין קמי דר' אליעזר ור' יהושע למישלם תרתי סרי שנין קא אתא לביתיה שמע מן אחורוי ביתיה דקאמר לה חד רשע לדביתהו שפיר עבד לך אבון חדא דלא דמי לך ועוד (י) [שבקך] ארמלות חיות כולהון שנין אמרה ליה אי צאית לדילי ליהווי תרתי סרי שנין אחרנייתא אמר הוואיל ויהבת לי רשותא איהדר לאחורוי הדר אזל הוה תרתי סרי שני יוזני תלמידי גפוק כולי עלמא לאפיה ואף היא קמת למיפק לאפיה אמר לה ההוא רשיעא ואת להיכא אמרה ליה יודע צדיק נפש בהמתו אתת לאיתחזווי ליה קא מרחן לה רבנן אמר להון הניחו לה שלי ושלכם שלה הוה שמע (בר) כלבא שבוע אתא ואיתשיל על גידריה וואשתריי ואשתרי (י) מן שית מילי איעתר רבי עקיבא מן כלבא שבוע מן אילא דספינתא דכל ספינתא עבדין ליה (י) מין עינא זימנא חדא אנשיה על כוף ימא ימא אישכחא אמר להו אייתי לי מרעם ולא אישכחו אלא גוואח על כוף ימא אתויה ליה אמרו ליה (י) עבד מרנא עליה אישתכח דהוה מלי דיגרי דזימנא חדא מבעת ספינתא (י) וכולי עיסקא הוה מחית בהווא גוואח ואישתכח בהווא זימנא דמן דסרוקיתא ומן מטרוניתא ומן

פירוש הרא"ש דלי ציפתא. הגביה המחוללת וסמן על הנס שיראה שם מעות: דכלבא שבוע. עשיר גדול היה כדאיתא דפרק הניזקין (גיטין דף טז:). רמינא לך ירושלים דדבבא. אם יודע צדיק נפש בהמתו יודע הוא זהב וערה הנקדחת עיר של זהב וכן עשה לה כדאיתא דפרק צמה אשה (ר' טז:). אתא אליהו בו. כדי לנחם מנעיר חסידים: מן עינא. עושין איל של זהב או עו אחד ממין הלזן: גוואח. מחימת עץ גדול: מן מטרוניתא. פעם אחת הולכו ישראל ללות מעות ולוה אותם ר' עקיבא ממטרוניתא אחת אמרה לו והיס הגדול יהיו ערבים שלי כשהגיע זמן הפרעון תלה ר"ע הלכה ועמדה על שפת היס ואמרה ידעתי שאלמלא שעבדו אויב את ר"ע היה פורע בזמנו מי שאמר והיה העולם והיס יעלימו ערבותם מה עשה הקב"ה שלא רוח טעות בבתו של קיסר ונטלה קופסא מלאה זהב ומרגליות ושלחה על פני הנסי והרוח הביאתה לפני אותה מטרוניתא ונטלתה וכשתער ר"ע מחלוו נטל צידו הממון והביאו לה אמרה לו כבר פרעו לי עבדיך לקחה כדי חובת והמוטר נתנה לו:

דלי ציפתא. הגביה המחוללת וסמן על הנס שיראה שם מעות: דכלבא שבוע. עשיר גדול היה כדאיתא דפרק הניזקין (גיטין דף טז:). רמינא לך ירושלים דדבבא. אם יודע צדיק נפש בהמתו יודע הוא זהב וערה הנקדחת עיר של זהב וכן עשה לה כדאיתא דפרק צמה אשה (ר' טז:). אתא אליהו בו. כדי לנחם מנעיר חסידים: מן עינא. עושין איל של זהב או עו אחד ממין הלזן: גוואח. מחימת עץ גדול: מן מטרוניתא. פעם אחת הולכו ישראל ללות מעות ולוה אותם ר' עקיבא ממטרוניתא אחת אמרה לו והיס הגדול יהיו ערבים שלי כשהגיע זמן הפרעון תלה ר"ע הלכה ועמדה על שפת היס ואמרה ידעתי שאלמלא שעבדו אויב את ר"ע היה פורע בזמנו מי שאמר והיה העולם והיס יעלימו ערבותם מה עשה הקב"ה שלא רוח טעות בבתו של קיסר ונטלה קופסא מלאה זהב ומרגליות ושלחה על פני הנסי והרוח הביאתה לפני אותה מטרוניתא ונטלתה וכשתער ר"ע מחלוו נטל צידו הממון והביאו לה אמרה לו כבר פרעו לי עבדיך לקחה כדי חובת והמוטר נתנה לו:

ד א מיי פ"ב מה' שכתוב הל"י ופ"ה מה' לעשר הל' י"ב סמג עסק לא טושיע ח"מ סי' של פ"ב ט:

גליון הש"ס

גמ' א"ל אם לעוברי רצונו כד. עין זוה דבר נחמד בתשובת שנות יעקב חמ"ד סי' קפב:

תוספות

אשתו של טורנוסרופוס. שהיה ר"ע מקמח טורנוסרופי לפי קיסר בקלפי פעם אחת הלך לצינו ויפך אמרה לו אשמו מפני מה פיך זועפים היום אמר לה מפני פלוני שזעזע אותי אמרה לו אלהים של אלו שזעזע אותי אמר לה מפני פלוני וקשטתה עלמה ונאלץ לפי רבי עקיבא כשראה אותה רקק ושחק ונכה אמרה ליה פרש לי שגשה דברים הללו אמר לה שמיא פרש והשלישית לא אפרש מה שרקקתה שאת בונית ונאלץ מטיפה סרוחה ופסולה מה שכימתי על האי שופרא דבלי נאלעא ומה ששחק לה לא פירש לה והוא שחק לפי שראה צרות הקודש שעתידה להגמיר ולהשאל לו אמרה לו יש לי תשובה אמר לה הן הלכה ונתגיירה והייתי לו ממון הרבה. ונשאת לו לר"ע והכניסה לו ממון הרבה. האי דקטיעא בר שלום מפורש בע"ז (דף ק"י): ודלמרחן הכא דשמע אצוה ואחשיל על נדרה מפרש בכתובות צ"פ (דף ק"ג). דפתח ליה אילו הוית ידע דההוא חתך לורבא מרבנן מי אדרתיה אמר לו אפי' פרק אחד אפילו הלכה אחת. איכא לאקשויי היכי פתח ליה בזה פתחא והא נולד הוא ומנן לקמן צ"פ פותחין (דף ק"ד). דאין פותחין בנולד כיצד אמר קונס שאני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר ואמר אילו הייתי נודר יש לומר דשאני הכא דר"ע על דעת שיעשה סופר נשאה כדאיתא התם צ"פ אע"פ כדאילן וכיון שכן לאו נולד הוא דשכיח טובא שילמוד פרק אחד והלכה אחת: רב גמרא וכו' קופא. קוף: אשמיט. צרכ ונכנס בתוך חור אחד: אייטונן ליה כולוהו. ממתת חסידות ולא מן הדין: וסרי. נתקלקל היין: אי הו סנו. טפי הו גמירין שלא יהו נאים: כי היכי דנלע יסה. כשיעור שדס יכול לבלעה כחמת בלא לעיטה: סריך עלה. הכאז היה נאחו ונסרך בצליה: וכד נפקא ואסיא. כשהיתה יוצאה מן הגוף: ידע אסיא מאי סמא מסצעי ליה. לפי מראה שזה היה מכיר הרופא בצליה סס יתרפא החולי: בקולחא. לא ידעתי מה הוא. ולפי שלא היה בקי שמואל בצליה טורמיטא היה צודק עלמו בקולחא: עד דמסרין אינשי ציטיה עליה שעריהו. שכל כך היה אותו קולחא צודק אותו עד שהיה שמואל מתעלף ואינשי ציטיה מתוך זערן היו סותרות בקולחא. מין תאנים: לא יאכל בננות שצע. מין אחר של תאנים.

ומן אשתו של טורנוסרופוס. שהיה ר"ע מקפחו בקלאי צפני קיסר ומקנתו בדברים. פעם אחת בא לצינו סר וזעף אמרה לו אשמו מפני מה פיך זועפים אמר לה מפני ר"ע שמקנטר אותי בכל יום בדברים אמרה לו אלהים של אלו שזעזע אותי אמר לה מפני פלוני וקשטתה עלמה ונאלץ לפי רבי עקיבא כשראה אותה רקק ושחק ונכה אמרה ליה פרש לי שגשה דברים הללו אמר לה שמיא פרש והשלישית לא אפרש מה שרקקתה שאת בונית ונאלץ מטיפה סרוחה ופסולה מה שכימתי על האי שופרא דבלי נאלעא ומה ששחק לה לא פירש לה והוא שחק לפי שראה צרות הקודש שעתידה להגמיר ולהשאל לו אמרה לו יש לי תשובה אמר לה הן הלכה ונתגיירה והייתי לו ממון הרבה. ונשאת לו לר"ע והכניסה לו ממון הרבה. האי דקטיעא בר שלום מפורש בע"ז (דף ק"י): ודלמרחן הכא דשמע אצוה ואחשיל על נדרה מפרש בכתובות צ"פ (דף ק"ג). דפתח ליה אילו הוית ידע דההוא חתך לורבא מרבנן מי אדרתיה אמר לו אפי' פרק אחד אפילו הלכה אחת. איכא לאקשויי היכי פתח ליה בזה פתחא והא נולד הוא ומנן לקמן צ"פ פותחין (דף ק"ד). דאין פותחין בנולד כיצד אמר קונס שאני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר ואמר אילו הייתי נודר יש לומר דשאני הכא דר"ע על דעת שיעשה סופר נשאה כדאיתא התם צ"פ אע"פ כדאילן וכיון שכן לאו נולד הוא דשכיח טובא שילמוד פרק אחד והלכה אחת: רב גמרא וכו' קופא. קוף: אשמיט. צרכ ונכנס בתוך חור אחד: אייטונן ליה כולוהו. ממתת חסידות ולא מן הדין: וסרי. נתקלקל היין: אי הו סנו. טפי הו גמירין שלא יהו נאים: כי היכי דנלע יסה. כשיעור שדס יכול לבלעה כחמת בלא לעיטה: סריך עלה. הכאז היה נאחו ונסרך בצליה: וכד נפקא ואסיא. כשהיתה יוצאה מן הגוף: ידע אסיא מאי סמא מסצעי ליה. לפי מראה שזה היה מכיר הרופא בצליה סס יתרפא החולי: בקולחא. לא ידעתי מה הוא. ולפי שלא היה בקי שמואל בצליה טורמיטא היה צודק עלמו בקולחא: עד דמסרין אינשי ציטיה עליה שעריהו. שכל כך היה אותו קולחא צודק אותו עד שהיה שמואל מתעלף ואינשי ציטיה מתוך זערן היו סותרות בקולחא. מין תאנים: לא יאכל בננות שצע. מין אחר של תאנים.

ומן אשתו של טורנוסרופוס. שהיה ר"ע מקפחו בקלאי צפני קיסר ומקנתו בדברים. פעם אחת בא לצינו סר וזעף אמרה לו אשמו מפני מה פיך זועפים אמר לה מפני ר"ע שמקנטר אותי בכל יום בדברים אמרה לו אלהים של אלו שזעזע אותי אמר לה מפני פלוני וקשטתה עלמה ונאלץ לפי רבי עקיבא כשראה אותה רקק ושחק ונכה אמרה ליה פרש לי שגשה דברים הללו אמר לה שמיא פרש והשלישית לא אפרש מה שרקקתה שאת בונית ונאלץ מטיפה סרוחה ופסולה מה שכימתי על האי שופרא דבלי נאלעא ומה ששחק לה לא פירש לה והוא שחק לפי שראה צרות הקודש שעתידה להגמיר ולהשאל לו אמרה לו יש לי תשובה אמר לה הן הלכה ונתגיירה והייתי לו ממון הרבה. ונשאת לו לר"ע והכניסה לו ממון הרבה. האי דקטיעא בר שלום מפורש בע"ז (דף ק"י): ודלמרחן הכא דשמע אצוה ואחשיל על נדרה מפרש בכתובות צ"פ (דף ק"ג). דפתח ליה אילו הוית ידע דההוא חתך לורבא מרבנן מי אדרתיה אמר לו אפי' פרק אחד אפילו הלכה אחת. איכא לאקשויי היכי פתח ליה בזה פתחא והא נולד הוא ומנן לקמן צ"פ פותחין (דף ק"ד). דאין פותחין בנולד כיצד אמר קונס שאני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר ואמר אילו הייתי נודר יש לומר דשאני הכא דר"ע על דעת שיעשה סופר נשאה כדאיתא התם צ"פ אע"פ כדאילן וכיון שכן לאו נולד הוא דשכיח טובא שילמוד פרק אחד והלכה אחת: רב גמרא וכו' קופא. קוף: אשמיט. צרכ ונכנס בתוך חור אחד: אייטונן ליה כולוהו. ממתת חסידות ולא מן הדין: וסרי. נתקלקל היין: אי הו סנו. טפי הו גמירין שלא יהו נאים: כי היכי דנלע יסה. כשיעור שדס יכול לבלעה כחמת בלא לעיטה: סריך עלה. הכאז היה נאחו ונסרך בצליה: וכד נפקא ואסיא. כשהיתה יוצאה מן הגוף: ידע אסיא מאי סמא מסצעי ליה. לפי מראה שזה היה מכיר הרופא בצליה סס יתרפא החולי: בקולחא. לא ידעתי מה הוא. ולפי שלא היה בקי שמואל בצליה טורמיטא היה צודק עלמו בקולחא: עד דמסרין אינשי ציטיה עליה שעריהו. שכל כך היה אותו קולחא צודק אותו עד שהיה שמואל מתעלף ואינשי ציטיה מתוך זערן היו סותרות בקולחא. מין תאנים: לא יאכל בננות שצע. מין אחר של תאנים.

ומן אשתו של טורנוסרופוס. שהיה ר"ע מקפחו בקלאי צפני קיסר ומקנתו בדברים. פעם אחת בא לצינו סר וזעף אמרה לו אשמו מפני מה פיך זועפים אמר לה מפני ר"ע שמקנטר אותי בכל יום בדברים אמרה לו אלהים של אלו שזעזע אותי אמר לה מפני פלוני וקשטתה עלמה ונאלץ לפי רבי עקיבא כשראה אותה רקק ושחק ונכה אמרה ליה פרש לי שגשה דברים הללו אמר לה שמיא פרש והשלישית לא אפרש מה שרקקתה שאת בונית ונאלץ מטיפה סרוחה ופסולה מה שכימתי על האי שופרא דבלי נאלעא ומה ששחק לה לא פירש לה והוא שחק לפי שראה צרות הקודש שעתידה להגמיר ולהשאל לו אמרה לו יש לי תשובה אמר לה הן הלכה ונתגיירה והייתי לו ממון הרבה. ונשאת לו לר"ע והכניסה לו ממון הרבה. האי דקטיעא בר שלום מפורש בע"ז (דף ק"י): ודלמרחן הכא דשמע אצוה ואחשיל על נדרה מפרש בכתובות צ"פ (דף ק"ג). דפתח ליה אילו הוית ידע דההוא חתך לורבא מרבנן מי אדרתיה אמר לו אפי' פרק אחד אפילו הלכה אחת. איכא לאקשויי היכי פתח ליה בזה פתחא והא נולד הוא ומנן לקמן צ"פ פותחין (דף ק"ד). דאין פותחין בנולד כיצד אמר קונס שאני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר ואמר אילו הייתי נודר יש לומר דשאני הכא דר"ע על דעת שיעשה סופר נשאה כדאיתא התם צ"פ אע"פ כדאילן וכיון שכן לאו נולד הוא דשכיח טובא שילמוד פרק אחד והלכה אחת: רב גמרא וכו' קופא. קוף: אשמיט. צרכ ונכנס בתוך חור אחד: אייטונן ליה כולוהו. ממתת חסידות ולא מן הדין: וסרי. נתקלקל היין: אי הו סנו. טפי הו גמירין שלא יהו נאים: כי היכי דנלע יסה. כשיעור שדס יכול לבלעה כחמת בלא לעיטה: סריך עלה. הכאז היה נאחו ונסרך בצליה: וכד נפקא ואסיא. כשהיתה יוצאה מן הגוף: ידע אסיא מאי סמא מסצעי ליה. לפי מראה שזה היה מכיר הרופא בצליה סס יתרפא החולי: בקולחא. לא ידעתי מה הוא. ולפי שלא היה בקי שמואל בצליה טורמיטא היה צודק עלמו בקולחא: עד דמסרין אינשי ציטיה עליה שעריהו. שכל כך היה אותו קולחא צודק אותו עד שהיה שמואל מתעלף ואינשי ציטיה מתוך זערן היו סותרות בקולחא. מין תאנים: לא יאכל בננות שצע. מין אחר של תאנים.

(א) תנתינ 1. (ב) ע"פ פרש"י ע"ז טו: ד"ה פתי אומתא. (ג) ענין ערך קלה. משום קלה של כרוז צפוי ובלעו. (ד) [מעשרות פ"ב מ"ח]. (ה) ו"ל צריה ולא אומתא לבר קפרא כמד וכ"א (בע"ז, א) [מסות כד:]. (ו) ע"פ לע"א.

הגהות הב"ח

(א) גמ' על אחרתא חפרי: (ב) שם קף אורייתא קן א"ל והאיכא: (ג) שם אלפא דיברי דערייל לה: (ד) שם ואלא אית ביה כינא:

מוסף רש"י

במאני דפחרא. דרך שחוק אמר ומתנו מה את אומרת לי והלא אביך נתן מין כללים מטובין על חסם (תנתינ 1). פתחא. חסם של יוצר (דניאל ב טז). וסרי. הבאיש (סוכה טז). יומא דמחייך ביה רבי אחיא פורענותא לעלמא. שהיה דואג ממיד צלמת ישראל ובחוליו (סוכה ג).

פירוש הרא"ש

ובן אשתו של טורנוסרופוס. שנתגיירה ונשאה ר' עקיבא: ובן קטייעא בר שלום. צ"פ דע"ז (דף י"ג) שמתן כל ממון לר"ע ותלמידיו: קיל לחירתא. נכנס הקוף לחור אחד מלאו ריעו על מרגליות ומטו לו המרגליות לפנים משורת הדין: בבלי מבויער. שהיה שמור: (פ"סקא) עד דבתוויברא. עד שתקטין שירכל לבלעה: בקולחא. היינו צינת טורמיטא והיה חלש עד שצני ציטו מורטין עשר ראשם עליו: בבלופסין לא יאכל בננות ואמרינן צ"ב"מ (ד' א"ג): דאינו אוכל אלא מאותו המין שהוא עושה מלאכה וקמ"ל הכא דאע"ג דלופסין וצנת שוח שניהם מין תאנים אפי' הכי חשיבי כעני מינין: דעברין מנהון לפדי. מיני מאכלים: אנו שאין אנו יודעין לתקן כל כך מיני מאכלים:

ומן אשתו של טורנוסרופוס. שהיה ר"ע מקפחו בקלאי צפני קיסר ומקנתו בדברים. פעם אחת בא לצינו סר וזעף אמרה לו אשמו מפני מה פיך זועפים אמר לה מפני ר"ע שמקנטר אותי בכל יום בדברים אמרה לו אלהים של אלו שזעזע אותי אמר לה מפני פלוני וקשטתה עלמה ונאלץ לפי רבי עקיבא כשראה אותה רקק ושחק ונכה אמרה ליה פרש לי שגשה דברים הללו אמר לה שמיא פרש והשלישית לא אפרש מה שרקקתה שאת בונית ונאלץ מטיפה סרוחה ופסולה מה שכימתי על האי שופרא דבלי נאלעא ומה ששחק לה לא פירש לה והוא שחק לפי שראה צרות הקודש שעתידה להגמיר ולהשאל לו אמרה לו יש לי תשובה אמר לה הן הלכה ונתגיירה והייתי לו ממון הרבה. ונשאת לו לר"ע והכניסה לו ממון הרבה. האי דקטיעא בר שלום מפורש בע"ז (דף ק"י): ודלמרחן הכא דשמע אצוה ואחשיל על נדרה מפרש בכתובות צ"פ (דף ק"ג). דפתח ליה אילו הוית ידע דההוא חתך לורבא מרבנן מי אדרתיה אמר לו אפי' פרק אחד אפילו הלכה אחת. איכא לאקשויי היכי פתח ליה בזה פתחא והא נולד הוא ומנן לקמן צ"פ פותחין (דף ק"ד). דאין פותחין בנולד כיצד אמר קונס שאני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר ואמר אילו הייתי נודר יש לומר דשאני הכא דר"ע על דעת שיעשה סופר נשאה כדאיתא התם צ"פ אע"פ כדאילן וכיון שכן לאו נולד הוא דשכיח טובא שילמוד פרק אחד והלכה אחת: רב גמרא וכו' קופא. קוף: אשמיט. צרכ ונכנס בתוך חור אחד: אייטונן ליה כולוהו. ממתת חסידות ולא מן הדין: וסרי. נתקלקל היין: אי הו סנו. טפי הו גמירין שלא יהו נאים: כי היכי דנלע יסה. כשיעור שדס יכול לבלעה כחמת בלא לעיטה: סריך עלה. הכאז היה נאחו ונסרך בצליה: וכד נפקא ואסיא. כשהיתה יוצאה מן הגוף: ידע אסיא מאי סמא מסצעי ליה. לפי מראה שזה היה מכיר הרופא בצליה סס יתרפא החולי: בקולחא. לא ידעתי מה הוא. ולפי שלא היה בקי שמואל בצליה טורמיטא היה צודק עלמו בקולחא: עד דמסרין אינשי ציטיה עליה שעריהו. שכל כך היה אותו קולחא צודק אותו עד שהיה שמואל מתעלף ואינשי ציטיה מתוך זערן היו סותרות בקולחא. מין תאנים: לא יאכל בננות שצע. מין אחר של תאנים.